

“L’humor ha de tenir un punt de mala llet”

Xavi Castillo (Onda, 1967) viu a Alcoi des dels tres anys i forma part de la companyia Pot de Plom. Guarda un dossier, que anomena ‘El cas Rus’, amb les declaracions de polítics i religiosos sobre ‘El Chou’, un dels seus monòlegs. Per sort, ell no perd el sentit de l’humor i, fins al 23 de gener, actua al Teatre Micalet, a València.

Diuen que anàveu per a dibuixant...

— De fet, m’han agradat sempre els còmics, i això també es nota a l’hora de fer les històries teatrals: a voltes les presente com a tebeos. M’agrada dibuixar, sí: però és un *hobby*, només: quan tinc una estoneta, dibuixi coses per a la companyia o els amics.

— També diuen que heu fet titelles...

— Sí! Això és de fa... molt de temps! Jo vaig començar fent esquetxos, amb uns companys, i ja ens vam posar de nom Pot de Plom...

— Que no vol dir res...

— No... Ens va fer riure. Vam dir, “potdeplom”!, perquè sonava així com tocotong!, com txocorroc!, o batapam! Aleshores fèiem esquetxos en els instituts i els bars i tot això. En aquesta època també vaig fer alguna cosa de titelles, en una companyia d’Alcoi que es deia Diamante y Rubí.

— Diamante y Rubí!

— Sí senyora. Jo he fet un poc de tot. També vaig fer de tramoista, en un *Ací no paga ni déu*, de Dario Fo, amb La Cassola. M’agradava el teatre i anava del que fera falta: a muntar?, a muntar. A clavar claus?, també.

— Com se li acut, un dia, que vol fer un esquetx i representar-lo en públic?

— A voltes ho pense... No sé gaire d’on ve. Quan anava a l’escola, en els finals de curs jo muntava historietes. Després, ja vaig entrar en contacte amb teatre més seriós, però quan em vaig aficionar al teatre ho vaig fer per coses d’humor, en format curt.

— Monty Python?

— Uns mestres, una meravella. I ara, la persona amb qui millor m’ho passe, és amb el Rubianes. Actualment no hi ha ningú que em faci riure com ell.

— Ens expliqueu, per si hi ha algú que no el coneix, qui és Jordiet Llopis?

— Sí, per a mi és un personatge ja entranyable: me’l vaig inventar el 1996, per al primer monòleg, *Pànic al Centenari*, una espècie d’*El coloso en llamas*, però a Alcoi. I després he anat traient-lo en altres històries: enganxava a la gent. És un xiquet molt animat i parla “aixxxina” [posa veu de Jordiet: tot serà posar veus, d’ara endavant]. Sense adonar-me’n, he anat donant-li cos, i ara hi ha pobles on dic “Jordiet” i la gent ja es posa a dir “hòstia, hòstia, Jordiet”.

— Establiu una relació molt directa amb el públic...

— És precís. Al principi de fer els monòlegs, era més com un exercici: jo tenia un guió i, a partir d’aquest, representava. Però amb el pas del temps m’adone que el tipus de teatre que faig no té sentit si no dic ximpleries al públic. És arriscat, això, perquè de vegades et pots trobar amb un ambient més dur i...

— Com el sacsegeu?

— Fent animalades. Si et trobes un públic seriot [i posa veu], molt de la jaqueteta i tal... És clar, has de trencar. De seguida que s’adonen com és la cosa, juguen. I ja està.

— A més de Jordiet, treieu altres personatges, a l’espectacle: qui és Rita Barberà, per exemple, segons *El Chou*?

—Rita Barberà és una màquina, és *Tiburón*. Sempre anem a parar al còmic. Perquè jo no faig imitacions. Simplement, en una història, hi clave la Rita, per exemple. Però és com una recreació, com un dibuix en llapis. És Mortadelo i Filemón: no té més. No cal que t'ofengues per això: és un joc. Rita és un esperpent, Camps és un esperpent...

—I la gent es pixa de riure.

—Quan assajàvem l'últim espectacle que hem fet, *L'estrany viatge*, li tocava fer de Camps a una xica que li diuen Glòria, i va improvisar això de "*Me llamo Camps... Forrest Caaamps*" [riu]. I jo ho vaig aprofitar.

—Dieu que tots els personatges tenen un puntet alcoià.

—No tots, eh? Tinc un bloc de personatges que són com internacionals, i uns altres, d'Alcoi. És una manera de treure recursos del que tens. Jo faig un humor molt quotidià. Des de sempre. I Alcoi és la meua vida quotidiana. Per exemple, quan anem a Catalunya, a la gent li agrada molt el to dels personatges alcoians, els enganxa, el veuen molt de casa.

—Dieu que *El Chou* és una "experiència religiosa"... Per què?

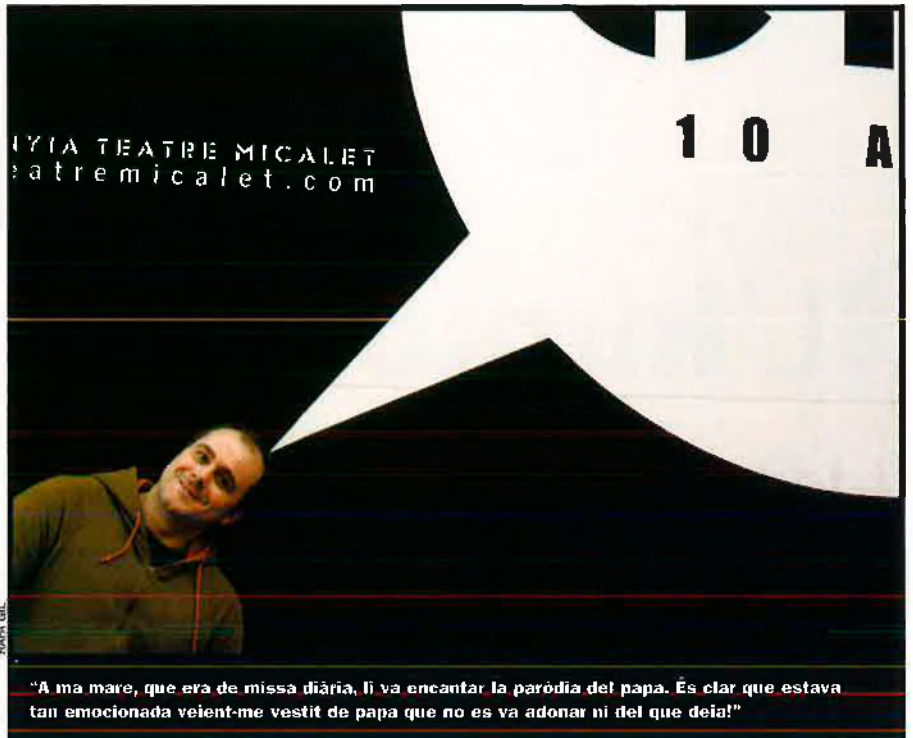
—Per la cançó, dona! Són ximpleries que se t'acudeixen per a la publicitat. I com que treiem una pinzelladeta del papa, o alguna cosa de l'arquebisbe de València...

—Tot plegat ha portat molta cua...

—Estan molt guerrers... Enguany, he patit moltes coses, de l'Església, i resulta que obres el diari i veus tot el que estan dient ells, sobre els matrimonis homosexuals, o els preservatius... La meua manera de respondre és introduir-los en l'espectacle. Però sembla que hi ha temes que són intocables, i jo, en aquest tipus de teatre, no crec que hi haja res de sagrat. No hi ha raó. No passa res.

—Però, a Xavi Castillo, sí que li ha passat alguna cosa, a Xàtiva...

—Sí... I abans, a Alacant. No ho entenen. Et quedes un poc flipat, perquè és absurd. M'estic trobant amb molta gent de dreta que tenen molt poc sentit de l'humor. I amb ajuntaments que tenen molt poc sentit de l'humor.

A voltes, hi ha tot el poble rient i després et ve l'alcalde i et diu que això és demagògia! Que no, que només és per a riure, home! Jo note, per exemple, que si faig alguna broma sobre la monarquia...

—No us esteu de res!

—I el que faça falta! A voltes els pregunte, al públic: sou monàrquics? I note que hi ha gent com dient: "Doncs sí". Però, si fas la historieta, la gent riu: encara que sigues monàrquic, pots riure. De tu mateix, és clar. Jo no podria fer aquest tipus de teatre si em prenguera massa seriosament el que faig, o engolant-me, o dient que això és la quinta essència de l'humor. No: jo comence descollant-me de mi mateix.

—"És possible que no s'haja de contractar més aquest artista fins que no canvie el seu vocabulari": Alfons Rus, alcalde de Xàtiva. Us havia succeït mai?

—Anul·lar una actuació, no. Si no Rus, l'Ajuntament de Xàtiva, va aconseguir que s'anul·lara una actuació! Això ja són terrenys de censura, vetos: i això és greu. Rus va fer declaracions fortes, sí: però és que ell és del més heavy que tenim al País Valencià.

—Ara l'han fet president provincial del PP, a València.

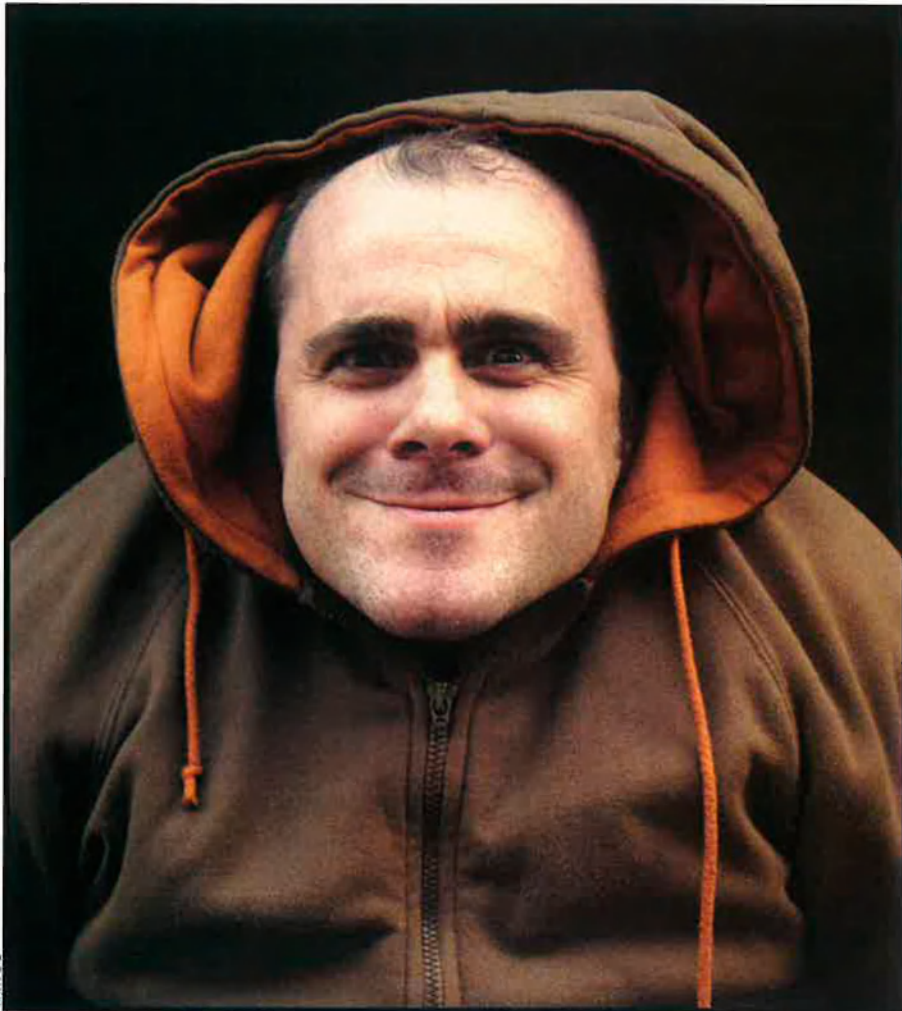
—Sí. També és molt divertit, això: el 90% va votar Rus! Jo no m'he dedicat a investigar aquesta classe de personatges, però, de colp, te'ls trobes. La mateixa gent de Xàtiva et conta coses, i veus que és... com una espècie de Gil i Gil, una màquina d'especular, una bèstia parda. Això sí: d'aquests polítics *campetxanooots* [una altra veu]. Hi hi ha gent a qui li encanta, perquè [i una altra] "diu les coses com són". Doncs són una colla de fatxes!

—Llegim a la premsa que un grup de capellans va llegir un manifest contra vostè, a missa, i no sabem si és que això forma part de l'espectacle...

—És que hi ha coses molt divertides... A l'abat de Xàtiva li va agafar un *patatús*: estava fent un sermó, i parlant d'aquest tema es va desmaiar. I és clar: ja tens als feligresos de Xàtiva posant-me a parir, tocant a la ràdio, com a bojós, insultant-me. I jo dic: quina culpa en tinc, jo, si li agafa un *patatús*? Potser ho explique després a l'escenari, i la gent riu. Què hi he de fer? Després ho aclarisc, eh? Sempre dic que l'home s'ha recuperat i està millor de salut.

—No feu un humor innocu.

—No: jo tinc molt mala llet.

RAFA GIL

“Com si jo fóra d’Al-Qaida, a sota una foto meva, hi posaven: ‘El presunto autor de las blasfemias’”

llona. L’altre dia em van telefonar per a una tertúlia, a Catalunya Ràdio, i vaig acabar un poc... Eren tan... tan pedantots, parlant de l’“humor” [torna a engolar la veu!]. Jo no vaig dir res! Aneu, home! A més, jo estava com si fóra l’aborigen de les terres valencianes: “ai, és que a València són molt bròfecs...”. I dius: “a cagar, home!” L’humor és un colp, pam!: ataqués i la gent riu i punt. I si a més reflexiones sobre coses, és perfecte.

—Potser de tant parlar de l’humor ens oblidem de riure...

—Exacte. Fins i tot n’hi havia un que deia: “l’humor no precisament m’ha de provocar riure..., de vegades ric cap a dins...”. Què? Per a tu? Per no compartir-ho? Hi va haver gent que telefonava, i, de dos que van connectar, un era de Sant Mateu, i va explicar que jo hi havia anat i que hi hagué un embolic amb el rector. I és clar, no els va interessar el que deia, ni la polèmica, ni res.

—Quina polèmica?

—Es que el rector del poble va veure la sinopsi de l’espectacle i va fer campanya en contra. Quan jo vaig arribar-hi, tenia mig poble en contra i mig a favor: els uns amb cara de mala llet i els altres amb adhesius de “llibertat d’expressió”. I jo, allí. Són coses que te les apuntes i mira: experiències. De vegades les utilitze. Com allò del “presunto” que deia el diari.

—Ja hi som tots: l’alcalde, el capellà i el periodista.

—Sí: com si jo fóra d’Al-Qaida, a sota una foto meva, hi posaven: “el presunto autor de las blasfemias”!

Núria Cadenas

—I d’on us ve?

—De tota la vida. L’humor ha de tenir un punt de mala llet. Jo mai no hi he cregut, en l’humor blanc: tot va carregat del que passa. I si obres el diari i veus el Fabra, poses la tele i veus Zaplana... t’entra mala hòstia. Jo la canalitze posant-me la perruqueta i fent: “No’ vamo’ a forrá!”. En un esquetx vaig crear un personatge que feia les seues reflexions i, al remat, sempre deia “Caguenhosiaputa!”, una expressió molt d’Alcoi. Era la seua manera d’enfadar-se amb l’actualitat.

—Per això diuen que blasfemeu tant.

—Perquè ho interpreten com una cosa religiosa, mentre que és simplement una expressió. Es que no m’estic referint a l’hòstia consagrada! Si volen, també m’hi puc referir, però en aquest esquetx era com dir, jo què sé: “recollons!” o “recontraparaigües!”.

—De vegades l’ofensa està més en el cap de qui la recrea...

—Evidentment. Hi ha pobles on veus les iaies rient, perquè no ho poden evitar, però al mateix temps estan com dient: “Ai, ai, ai, ai..., que està clavant-se amb el papa...” Però si no passa res, senyora, si tot és mentida! Mira: a ma mare, que era de missa diària, li va encantar. És clar que estava tan emocionada veient el fill vestit de papa que no es va adonar ni del que deia... Va, de veritat: ma mare era molt beata, però això no li impedia tenir sentit de l’humor. No era cap integrista.

—Ens cal educació humorística?

—O potser deixar-nos dur un poc. L’humor és molt potent, té molta força. I, en veure tanta gent rient alhora, tens ganes de continuar fent teatre. A més, jo force la màquina: m’agrada sentir que la gent es desco-